

Секція 1
***Напрямки нормативно-правового регулювання
підприємницької діяльності***

**УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМНИЦТВОМ І ОРГАНІЗАЦІЯ
ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ**

*Бабайлов В.К., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Розвиток світової економіки супроводжується зростанням ролі підприємництва. Як показують результати фундаментального дослідження щодо визначення характеру трьох головних епох Доіндустріального, сучасного Індустріального і майбутнього Постіндустріального суспільства саме підприємство гратиме у майбутню (вже не так далеку) епоху переважну роль [1]. Позитивна роль підприємництва у розвитку суспільства доведена усіма просунутими країнами світу.

Однак, як завжди, поряд з позитивними рисами й у підприємстві виникають нові проблеми. Однією з таких проблем є ухилення підприємців від відповідальності за порушення правил, встановлених державою, як правовим інститутом. Нерідкі випадки порушення й правил моралі, які встановлюються у суспільстві у цілому, й навіть правил, як кодексів честі, встановлених у самому підприємстві. При цьому порушення набуває приховану форму у вигляді обмеження трактування соціальної відповідальності. Причому робиться це часто усвідомлене, з метою отримання «легкого» прибутку. Метою даної доповіді є ознайомлення з таким типовим прикладом обмеження соціальної відповідальності, як зведення її тільки до юридичної відповідальності підприємців. Автор доповіді вважає, що знання цих необґрунтованих обмежень дозволить більш ефективно боротися з порушенням правил, встановлених державою, правил моралі, встановлених у всьому суспільстві, а також правил поведінки у самому конкретному підприємстві.

Як показує аналіз аргументів поглядів захисників цього обмеження, вони стверджують, що у підприємстві немає місця моралі [2]. Вони вважають, що підприємця не можна розглядати як морального суб'єкта, оскільки будь-який з них стурбований, перш за все, проблемами виживання, росту та прибутку і не здатний до альтруїстичних вчинків. Тим самим вони відкидають так звану «тезу про гармонію», згідно з якою все, що дійсно корисно для бізнесу, коректне з моральної точки зору. Прихильники цієї позиції переконані, що бізнес відіграє у суспільстві виключно економічну, а не соціальну роль і обов'язок підприємця – за допомогою виробництва конкурентоспроможних товарів і послуг забезпечити акціонерів найбільш високими прибутками від їх інвестицій. При цьому вони вважають, що не несуть якихось особливих етичних зобов'язань по запобіганню чиєїсь шкоди або за просування тих, а не інших товарів і послуг.

З точки зору прихильників цієї позиції відповідальність підприємця зводиться тільки до юридичної відповідальності, тобто будь-які дії в рамках юридичної законності вважаються соціально відповідальними.

Однак, на думку автору доповіді, ще Аристотель довів, що необхідне дотримання не тільки юридичних, але будь-яких правил соціуму: до відповідальності веде порушення будь-яких правил.

Отже, в управлінні підприємництвом необхідне залучати до відповідальності за порушення не тільки юридичних, але й будь-яких правил.

Література:

1. Бабайлов В.К. Предпринимательство: концепция новой парадигмы. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва: Збірник наукових праць харківського національного автомобільно-дорожнього університету*. 2013. №1(4). С. 9 – 13.

2. Бабайлов В.К., Шершенюк О.М. Конспект лекцій «Соціальна відповідальність» для студентів спеціальностей 051 «Економіка», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Х.:ХНАДУ, 2022. 37 с.

ПІДПРИЄМНИЦТВО – ПРОБЛЕМА ПРОФЕСІЙНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

*Бабайлов В.К., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Як слідує з [1] наступна, майбутня епоха – це епоха підприємництва. У підприємстві існує значна кількість різних проблем. Однією з них є проблема відповідальності за порушення правил моралі, кодексу честі конкретного підприємства, правил, встановлених державою. Однією з причин цього – виникнення спокуси отримання легких прибутків за рахунок порушення встановлених у соціумі підприємців різних правил. При цьому підприємці прихильні виправдовувати таку поведінку різними причинами. При цьому формується навіть ціла своєрідна «філософія» виправдування, яка знайшла своє відображення у формулюванні трьох основних принципів, принципів дотримання, визнання або тільки юридичної, або тільки професійної, або тільки економічної відповідальності. Метою даної доповіді є ознайомлення з так званим принципом професійної відповідальності у підприємницької діяльності. На думку автора знання цього принципу дозволить більш ефективно боротися з порушенням правил, встановлених державою, правил моралі, встановлених у всьому суспільстві, а також правил поведінки, встановлених у самому конкретному підприємстві.

Як показує аналіз аргументів захисників цього принципу, вони стверджують, що максимальний прибуток – єдиний обов'язок підприємця [2]. Прихильники цієї позиції стверджують, що вони можуть переступити закон, щоб принести комусь користь, наприклад, забезпечити прибуток.